

ση, γιατὶ πηγαίνουμε ἡ δὲρ πηγαίνουμε στὴν ἐκκλησία. Ὁλα μὲ τὰ ἔξηροῦσε ὁ πατέρας ὅταν τὸν ρωτοῦσα· καὶ κάθε μέρα τὸν ρωτοῦσα χιλια δυὸ πράγματα. Μα γιὰ τὸ χρυσὸ τὸ ρολόγι ποτέ μου δὲρ τοῦ ρώτησα.

"Ηξενρα rā δελχη̄ πότε βγαίνει ὁ ἥλιος, πότε χάρεται, πότε πρέπει rā φάμε πότε rā κοινηθοῦμε μὰ πῶς τὸ κατωρθώνει δὲρ τὸξερα, δὲρ ἥθελα rā τὸ μάθω, ἡ ἀρρωστιάρικη περιέργεια μου μόρε μπροστὰ στὸ χρυσὸ τὸ ρολόγι σποῦσε.

Τὸ σέβονμον τὸ χρυσὸ τὸ ρολόγι. Ὡρες ὀλάκερες κολυμποῦσα ἄπτικρό τον στὶν θαυμασμὸ μου στὴ λατρεία μου: στὴ λατρεία τοῦ ἄγρωστον στὸ θαυμασμὸ τοῦ ιδανικοῦ.

Σὰν ἦμοντ παιδὶ, δὲρ ἄγκαζα ποτὲ τὸ χρυσὸ τὸ ρολόγι.

* * *

Δὲρ λαπήθηκα, ἀπόρησα μόνε σὰν εἶδα μὰ μέρα τὸν δείκτας τοῦ χρυσοῦ ρολογιοῦ rā εἶραι ἀκτῆτοι. Δὲρ τὸ χωροῦσε ὁ ροῦς μου πῶς ἥταν δυνατὸ rā μὴ ἀκούεται τὸ τικτάκ τον. Καὶ γιατὶ τάχα; . . . Ἡταν τὸ πρῶτο γιατὶ γὰ τὸ χρυσὸ ρολόγι. Δὲρ εἴχε ἀκόμα ἔπειρησει καλα-καλα ἀπὸ τὸν λάρυγκα μου καὶ τὸ μετάροιοσα.

"Ηθελα rā φύρω, rā κρυψτῶ, rā μὴ ἀκούσω τὸ γιατί.

"Δὲρ θὰ τὸ κούρδισαρ», εἴπε ὁ πατέρας. «θὰ εἶραι χαλασμέρο—εἴπε ἡ μητέρα—πρέπει rάρη ὁ ρολογᾶς».

Ρολογᾶς!... χαλασμέρο!... κούρδισμα!...

Τὸ κούρδιζοντος λοιπὸ τὸ ρολόγι; καὶ θάρητη ὁ ρολογᾶς ὅπως ἔρχεται ὁ κοντονδῆς καὶ θὰ μπαλώσῃ τὸ χρυσό μας τὸ ρολόγι; Τὶ κρῖμα! τὶ κρῖμα!

Μ' ἔρχοντας rā κλάψω χωρὶς rā ξέρω γιατὶ τὰ δάκρυνά μου τὰ στεγνὰ δὲρ ἥταν δάκρυνα λάτης· ἥταν δάκρυνα ποὺ πλημμυροῦν χωρὶς rā τρέχοντα γιὰ μὰ μεγάλη καταστροφὴ, ποὺ σὲ κάμει r' ἀπορῆς χωρὶς rā προφθάσης rā καταλάβης καὶ rā λαπήθης.

*
"Ερα σωρὸ ρόδες μὲ δόντια, ἕτα σωρὸ βίδες, ἕτα σωρὸ παράξερα πράγματα καὶ ὄλα ἀγδωμέρα καὶ πρασιτισμέρα ἀπὸ τὸν καιρό.

Μὲ χτύπησε στὸ μάτι μὰ λορίδα στριφογνοσμένη, λιγδωμένη, μαύρη, μὲ κυλίδες σκουριᾶς καὶ κατακάθια πράσινα βρωμεροῦ λαδιοῦ. Θέλησα rā τὴν ἀγγίσω καὶ λέρωσα τὰ χέρια μου· ὁ πατέρας εἴπε πῶς ἐκείνη ἡ πρασιάδα εἶραι δηλητήριο.

"Τοτερα ἀπὸ τὸ πρῶτο γιατὶ ἥθελα rā τὰ μάθω ὄλα, ὄλα.

Καὶ μ' ἔξηρησαρ τὸ κάμει η κάθε φύδα, ποὺ τυρρᾶ τὸν λεπτοδεκτη, ποὺ τὸν ὠροδεκτη· καὶ μ' ἔξηρησαρ πῶς ἐκείνη ἡ λιγδερὴ μαύρη λορίδα εἶραι η γυνὴ τοῦ ρολογιοῦ, εἶραι τὸ ἐλατήριο. . .

Αὐτὴν ἔδινε ζωὴ στὸ χρυσὸ τὸ ρολόγι!

Ο καβαλάρης ὁ χρυσὸς μὲ τὸ ἄλογό τον τικτικό ἐπάρω στὸν βράχο ἥταν ἐκεὶ κορτά μὰ ὁ κόλπος τοῦ βράχου ἥταν γυνήδες καὶ τρύπτιος!

Δέν μεράλα δάκρυνα βούρκωσαρ τὰ μάτια μου καὶ μέσα ἀπὸ ἐκείνα τὰ δάκρυνα εἶδα τὸν βράχο πελώριο καὶ στὴ μέση, ἡ ὀλάροιχη ἐκείνη τρύπα μὲ φάρηρη rā ἔχη μέσα της ἔρα φέρειρο, τὸ φέρετρο τοῦ κάπι τι ἐκείνου ποὺ πέθαρε μέσα μου ὅταν κατάλαβα τὸ πῶς κινεῖται πὸ χρυσοῦ τὸ ρολόγι, τὸ ρολόγι ποὺ ἔχει τὴν γηνειά τον τίριτσαρτα, μὰ ποὺ θαρρεῖς τόρα rā γάλη ὁ χρυσός τονκαβαλάρητι τὴν σάλτιγγά τον, μὲ νότες τοῦ Βέτερο τὸ μελαχολικὸ ἐπικήδειο τῆς δύναμης ἐκείνης ποὺ μ' ἔκαμψε rā πιστεύω πῶς ὑπάρχουν χρυσᾶ ρολόγια ποῦ καρονταὶ δίχως ἐλατήριο.

ΑΜΟΥΡΓΙΑΝΟΣ

ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

"Ωρα 9 μ. μ. Ἐπεισερθῆν τὸ πειαιώνυμον τῶν Ἀθηνῶν νεκροταφεῖον. Τίποτε ἄλλο πλέον δὲν θέλω νὰ ἴδω, παχά τὴν Ἀκρόπολιν, μίση, δύο φοράς ἀκόμη. Ἐζουν δίκαιου ὅμως νὰ ἐκθειάζουν τὸ νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν· ἔμενα ἐκθυμήσος πρὸ τῶν ἀριστουργημάτων ἐκείνων τῆς γλυπτικῆς ἐπάνω εἰς τοὺς πολυτελεῖς τάφους. Εἶνε πολὺ μυκρυσμένο ἀπὸ τὰς Ἀθήνας τὸ νεκροταφεῖον. Γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς στὴν εῖσοδον, πρέπει νὰ διελθῃ μίση ἀπέρσυτον δενδροστοιχίων ὑψηλῶν κυπαρίσσων, οἵτις εἶνε νομίζεις ἐπίτηδες ωτευμένης ἐκεὶ ὅπως γωρίσῃ τὴν γήραχν τῶν ζώντων, ἀπὸ τὴν τῶν νεκρῶν... Καὶ ποκαρματικῶς ὅσον βαδίζει τις γάνεται πᾶξ ἐξωτερικῆς τῆς πόλεως θέρυνος, πᾶξ σημείον ζωῆς. Οικίζει δὲν ὑπάρχουν ἔν-

Θεν καὶ ἔνθεν τῆς ὁδοῦ, οὐτε ζωηροὶ τῶν κυνῶν ὑλικοὶ ἀκούονται πλέον, μόνον ὁ ἄνεμος ἀνχυμέσον τῶν κυπαρίσσων πνέων, φύθειται τοῦ θυνάτου τὸ αἰώνιον χῖμα.....

Ἡ τόσον μακρὴ δεινὸς στοιχία ἐκείνη προδιαθέτει τὴν ψυχὴν τοῦ μέλλοντος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ αἰώνιο του... Καὶ ὅντως ἀνψυχοῦται ἡ ψυχὴ πρὸ τῆς σιγῆς, πρὸ τοῦ μεγαλείου ἐκείνου... Μεκρὸν πᾶσαν βιωτικὴν μέρυμναν, πάντα ὄλικὸν στοχασμὸν ἀπορίπτουσα, εἰς τῆς αἰώνιας ἡμῶν ακτοικίας τὸ βρεσιλεῖον μετὰ συντριβῆς προτεγγίζει... τῆς ακτοικίας εἰς ὃν ὁ ἀνκυροθύσιος ποτὲ ἂν μέλλει νὰ συντρίψῃ γῆταια δεσμοῦ... γῆταια, ναὶ!... πρόσκυνιος ὅσον ἡ γῆ ἔξης ἐπλάσθησαν καὶ εἰς ὃν ἀμετακλήτως θὰ μεταβῶσι... Μὰ τί εἶναι ὥστό τοῦ αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς! δὲν ἔνοοι καὶ τοῦ σύνδεντος τρόπου νὰ τὸ λάθην ὑπὸ σφεῖς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα... Καὶ μέσα εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν τραντέρων ἀπόδειξιν τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου, νέον δείγμα ταύτης παρέχει. Πρὸς τί ὅλη αὐτὴ ἡ πολυτέλεια, τὰ μαρμάρινα μνημεῖα μὲ τὰ πολυπληθῆ ἀγάλματα καὶ τὰς χρυσογλύπτους ἐπιγραφές! Τί κρύπτουσιν αἱ γεγλυμάται αὐταις πλάκες, ἐφ' ὧν χρυσόπτεροι ἄγρειοι ἔναν ἀνδριάντα, ἔναν ὄνομα τεφροῦσσοι;

«Καὶ τ' εἶναι ἔνα σημαντικότερον πεθάνη; Σημάδια καθέ μικροῦ, συριγματικὰ τοῦ φέροντος Πών ἔναν χειλός τὸ φίλει καὶ τέλλο τὸ δαγκώνει... ἔνα κομμάτι σάβανο ποὺ κλέθογε τοῦ χρόνου!»

Θυμήθυκα αὐτὸ τὸ στίχο ἐμπρόσεις τοῦ Σληνού τὸ μεγαλοπρεπέστατο μνημεῖο μὲ χρυσογλαυκούμενα ἐπιγραμμάτων εἰς ἔξαριστρους δακτυλικούς...

Εἴδες καὶ τοῦ Κορκη τὸν τάφο. Τεχνικότατος ὄμολογούμενως ὁ ὀδελίσκος ἐκείνος ὁ ὑψηλὸς μὲ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἐπάνω καὶ τὸ μαρμάρινα δάρκην κλωνί καὶ συλλογίσθηκαν πῶς μπορεῖ ἡ σκιὰ τοῦ Μεγάλου ἀνθρώπου νὰ ὑπορέῃ τόσον βέροιος... καὶ ἔνας ἀλλοιος στίχος μοῦ ἡλθεν εἰς τὸν νοῦν ἀμύνητος αὐτὸς ἐν τῷ: «Poète Mourant»:

«Ν' inscrivez point de nom sur ma démeure
[sombre]

Du poid d'un monument ne chargez pas mon
[ombre].

D' un peu de sable, hélas!.. je ne suis point
[jaloux...]

Laissez-moi seulement à peine assez d' espace
Pour que le malheureux qui sur ma tombe
[passe]

Puisse y poser ses deux genoux

Καὶ ὅτα πραγματεύτηκαν τόσα μὲ ἔπιχριστες τῶν τάφων ἡ μεγαλοπρέπεια....

Μὰ τί Θέε μοῦ; Κι' ἐδῶ μέσα ἀκόμη εἰσεγένησεν ὁ ἔπιχριστος; Σὲ δικούς μας τάφους, μὲ ὄνοματα δικῶ μας εἰδὼ πολλοὺς στεφάνους ἀπὸ τεγνητὰ

ἄνθη, νὰ γράφουν κατὰ τῶν Δυτικῶν τὸ ὑπόδειγμα.
à mon frère adoré
à ma chère épouse.

Συγκινήθηκα πολὺ ἐμπρός εἰς τῆς Ἀγανίκης Μαζαράκη τὸν τάφο, ἔνα τεχνητὸ ποικτικώτατο βράχο, μὲ ἐναὶ ἀπὸ ἀκατέργαστα μάρμαρο σταυρό, καὶ μιὰ λύρα μαρμάρινη ῥιγμένη ἀπάνω στὸ βράχο... Ἄλλα ἐκεὶ ὅπου ἔγυστα ἀληθίους ὄδύνης δάκρυα, ἐκεὶ ὅπου ἡ θάνατον ὄδύνην καρδίας σπαραγμὸν, εἶναι ὁ κοινὸς τάφος τῆς Μαζίρης καὶ τοῦ Μιγαήλ, τῶν πρὸ μηνὸς αὐτοκτονησάστων ἔρχεται... Τίποτε, κακένα στόλισμα, καρμιὰ πολυτέλεια... Οὔτε εἶναι περιτριγυρισμένος μὲ κάρκινλας ὁ τόπος ποῦ τὰ δύο τους σωματα κοιμοῦνται καντά, καντά...

«Oh ! être couchés ensemble dans les ténèbres et de temps en temps se caresser seulement un doigt, cela suffirait à mon éternité. . . .

(V. Hugo)

Δέος ἔμμινοι μακρῷ σταυρῷ μὲ τὰ ὄνδρυτά των, καὶ ἐμπρός ἀπὸ τοὺς σταυροὺς μία ὄλοστρη μαρμάρινη πλάκη μὲ τὸ ἔξης συγκινητικό δίστιχο μὲ μακρῷ γράψιματα γκραφμένο :

«Καρδιές ἃν συίξουντες σπή γῆ σὰν τὶς δικές μας πάλι Νὰ μὴ χωρίσουντες ποτὲ ἡ μὲν ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Στῆς Μαζίρης τὸν σταυρὸν εἶναι κρεμασμένα τὰ ὀλίγα ζερολαύλουδα τῆς Ἀκροπόλεως ποῦ φοροῦσε στὸ στῆθός της ὅταν ἔπειτε καὶ σκοτώθηκε. . . . Καὶ ἀπομακρύνομενοι ἀπομάσσουσα τὰ δάκρυά μου. . . καὶ ψιθυρίζω. «Δυστυχισμένο ταῖρι!»... ἐνῷ ἀκούω μιὰ μυστικὴ φωνὴ νὰ ψιθυρίζῃ στὴν ψυχὴ μου βρθειά : Δυστυχισμένο ἢ εύτυχισμένο ;

Εἴχε νυκτῶτες στεβόν καὶ τῆς Σελήνης τὸ μυστηρῶδες φῶς ἔπιχριστες τῶν κυπαρίσσων τὰ σκυθρωπὰ φύλλα. Πώς ἀλλάζεις ἡ ἐντύπωσις ποῦ προένει τῆς Σελήνης τὸ φῶς ἀπολόγως τοῦ πόπου ποῦ φωτίζει! Τέ παχγαδάκινο, τί γελαστὸ φτίνεται ὅταν πατίζογελάτε στὴν ἀκρογιαλίᾳ μὲ τὸ κύμα, καὶ τί μυστηρῶδες τέ μεγαλοπρεπές ποὺ εἶναι ὅταν στῶν τάφων τὶς πλάκες ρίγην τὶς ωρές ἀκτίνες του!... Μὲ μεγάλη λύπη ἀποσπάσθηκα ἀπὸ τὸ μεγαλοπρεπές θέαμα... μὲ θέλγει, μὲ ἀνύψωντες τοῦ κομμητηρίου ἡ συγκία... Εφογχα μὲ σιγανὸ βουδό περπάτημα ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς τάφους γιὰ νὰ μὴν ταράζω τῶν νεκρῶν τὸν κιώνιο καὶ ἡσυχο ὅπνο.

Ο ἀδελίσκος μοῦ (ἥμουν μόνη μαζῆ του) μὲ πηγε ἀπὸ πολὺ ἀποκέντρων δρόμους πίσω ἀπὸ τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν ἀκούμε ἀπὸ μαρμάρα τὰ ἀγρια μουγκρίσματα τῶν θηρίων τοῦ Μοντενέγρου. Εἴχε νυκτώσει ὅλως διόλου καὶ ἡ ψυχὴ μου πληρωμένη μὲ τὰς

φοβεράς ἐντυπώσεις τοῦ κοιμητηρίου, κρύωντες ἀπό φόβο καὶ μοναξιά... μᾶς ἔφεγγε ὅμως παρηγορητικὴ τὸ φῶς τῆς Σελήνης.

Σ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ.

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

· Η βροχή. ·

Δέν βρειλεύει πλιά καὶ γαλήνη. Τὸ φυιδόν καὶ γαλανὸν χρῶμα τ' οὐρανοῦ ἐσθύστηκε καὶ ἐγένετο στὴν πρώτη πάλην, σὰν τὴν ἀδύνατην ψυχὴν στὴν ἀνέλπιστην συμφορά. 'Ο οὐρανὸς δὲν εἶναι σιγαλός· οἱ κόρφοι του, οἱ ἀπέραντοι κόρφοι του εἶναι ἀνταρικσμένοι καὶ ἀνήσυχοι· ἀπὸ τὴν μιὰ στὴν ἄλλην ἀκρην τρέχουν ἀγνομένα, μαζεύονται βουρκωμένα σύγνεφα. Τρέχουν ἀπ' ἑδῶ, πηγαίνουν ἐκεῖ, ἀνακατώνωνται μὲ λύσσα, σμίγουν, ζεδιπλώνουν, ζανασμίγουν καὶ ἔπειτα βρυχόνται ἀναπαύονται στέες κορυφές τῶν βρουνῶν καὶ στὸ χάρος τῆς θάλασσας. Καὶ σιγά, σιγά ἀνακείνουν, ανακαθίνουν, ἀπλώνουν καὶ φουσκώνουν τὰ τρομερὰ στοιχεῖα καὶ γρήγορα, γρήγορα σκαρπιώνται στοὺς γάμπους, στὴ θάλασσα, στέες φάγες, στὰ βουνά, σ' ὅλη τὴν ὁλόγυρη φύση. 'Ο οὐρανὸς μαχυρισμένος βράζει καὶ ἀνταριάζεται· ἔχει ἐπάνω του ζωγραφισμένη τὴν μάνητα καὶ τὴν ἐκδίκηση, τὸ φυικό καὶ παντοτινό πάθος του. 'Ο ἀγέρχεις σφυρίζει· ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν δεινόριῶν καὶ ἀργίζει νὰ ταράζῃ

τὰ κλαχδιὰ καὶ τοὺς κλώνους καὶ νὰ σηκώνῃ ψηλὰ μπογούς ἀπὸ γάρματα, ζερόκλαδα καὶ φύλλα. Τὰ σπλάγχνα τ' οὐρανοῦ ἀρχίζουν νὰ μουγγρίζουν, νὰ βροντοκοποῦν καὶ νὰ ζερνοῦν λάχιψες καὶ ἀστραψίες μὲ κεραυνοὺς καὶ ἀντάρες, ποὺ φέγγουν καὶ λάρπουν ποὺ φοβερίζουν καὶ βουτίζουν, οὐρανὸν καὶ γῆ.

Σιγὰ, σιγὰ ἀρχίζει νὰ πέφτη ἡ βροχὴ· τὰ δάκρυα τῆς λύπης καὶ τῆς ἀντάρες, τῆς λύσσας καὶ τοῦ καύμου. Βρέχει ὁ οὐρανός καὶ ἡ φύση κλαίει καὶ μοιρολογεῖ τὸν ἀπειρον καύμα καὶ λέγει τὸ παντοτεύνο πάθος της. Πέφτει ἡ βροχὴ ἀδιάκοπη καὶ ἀερίστηκτη στὴλες, στὴλες καὶ γραμμές ἀπειρες καὶ ἀμέτρητες ποὺ κρατοῦν ἀπὸ τὰ ὑψη τ' οὐρανοῦ ὡς τὴ γῆ κάτω, κάτω. Βρέγει ὁ οὐρανός καὶ ἡ γῆ δρασίζεται καὶ σιγὰ λασπώνει, ἔπειτα φουσκώνει, πλημμυρίζει καὶ φτιάζει τὰ βυάκια τοῦ χιονόπωρου, τέες φεματίες καὶ τὰ ποτάμια τοῦ χειμῶν, ποὺ τρέχουν καὶ σκορπίζωνται ἀρριστημένα ὄλοισθε, δεξιὰ ζερβίδα, κάτω στοὺς κάμπους, στὰ περιβόλια, στὰ γωράχρια καὶ στοὺς κάπους, ποὺ διψοῦν ἀπὸ δροσιά καὶ νερό. Πέφτει ἡ βροχὴ ἀδιάφορη, σὰν στοιχεῖο ποὺ είναι, στὴ γῆ γιὰ νὰ φυτράσουν τὰ φυτὰ καὶ δροσισθῇ ὁ κόσμος, καὶ θείση τές ἐλιές, τὰ σταφύλια καὶ τὰ σιτηρά, τὸν πλούτο καὶ τὴν εύτυχίαν τῆς ἔξοχῆς· πέφτει ἡ βροχὴ στὴ θάλασσα γιὰ νὰ τὴν ἀνταριάσῃ καὶ τὴν φουσκώσῃ καὶ βγῆ τὸ φέρι, τὸ παχουλό καὶ γλυκό ψάρι, ποὺ θά πιασθῇ στὰ δίγυνα καὶ στέες στράτες τῆς ψαράδης βρακούλας-

· Οθωνοί ·

Π. Λ. ΣΤΑΥΡΟΥ.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Κάτω στὴν ἀκροπελαγιὰ στοῦ βράχου τὸ στεφάνι
Μιὰ λυγερὴ κατέβαινε κάθε πρωὶ καὶ βράδυ,
Πρωὶ μὲ τὰ φωτήματα τὸ βράδυ μὲ τὸ σούρπω
Κι' ἀγνάντευε τὴν θάλασσα καὶ τὴν παρακαλοῦσε.

«Παρακαλῶ σε θάλασσα γιὰ γαλινέψου λίγο
Καὶ μὴ βουρκώνεσαι πολὺ καὶ βαρυοκυματίζεις
Κ' εἰν' ὁ λεβέντης μου μακρού καὶ ταξιδιῶμενίζει
Καὶ λάχταρῷ μὴ μοῦ πνιγῆ καὶ μὴ μάπαρατίσῃ.
Παρακαλῶ σε θάλασσα τόρα γλυκεὶα νὰ γείνης.
Κι' ἄφησε μ' ἔνα κῦμα σου μὰ διάτα νὰ τοῦ στεῖλω
Μὴ τύχῃ καὶ μὲ θιγυθῆ καὶ λύπιστι μοῦ πάρει.
Παρακαλῶ σε θάλασσα στεῖλε τὸ κῦμα, στεῖλτο.
Νὰ τοῦ φωνάξῃ μὰ φωνὴ, μ' ἀφούνε νὰ τὸν φαντίσῃ
Καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ τὰ βάσανα καὶ τὰ παράπονά μου,
Ηδὲς δὲν βαστῶ τέτοια ζωὴ βαριέστησα μονάχη,